

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN TÜRKÇE DERSİNDE GÜDÜLENME VE ÖĞRENME STRATEJİLERİNİ KULLANMA DÜZEYLERİ*

Yrd. Doç. Dr. Murat ŞENGÜL

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler
Eğitimi Bölümü, msengul2323@hotmail.com

ÖZ

Bu araştırmanın amacı ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersinde güdülenme ve öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerini ortaya koymaktır. Pek çok çalışmada vurgulandığı gibi güdülenme ve öğrenme stratejilerinin yüksek düzeyde olması akademik başarıyı olumlu yönde etkilemektedir. Betimsel tarama modeliyle gerçekleştirilen araştırmanın verileri “Güdülenme ve Öğrenme Stratejileri Ölçeği” ve “Kişisel Bilgi Formu” ile elde edilmiştir. Tarama modeliyle gerçekleştirilen bu araştırmanın örneklemini Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından ortaya konan istatistiki bölge birimi sınıflandırmasına göre 12 istatistiki bölge biriminin her birinden en az bir il olmak üzere, toplam 16 ildeki ortaokullarda öğrenim gören öğrenciler oluşturmuştur. Veri analizi sonucunda 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin yardıma ve desteğe en çok ihtiyaç duydukları güdülenme stratejilerinin değer ana bileşeninde içsel hedef yönelimine, dışsal hedef yönelimine ve görev değerine yönelik stratejilerde olduğu görülmüştür. Öğrencilerin yardıma ve desteğe en çok ihtiyaç duydukları öğrenme stratejilerinin bilişsel stratejiler olduğu saptanmıştır. Bu bağlamda, Türkçe öğretmenlerinin güdülenme ve öğrenme stratejilerini yeterli düzeyde kullanmaları için öğrencilere rehberlik etmelerinin, destekleyici öğretim etkinliklerine ağırlık vermelerinin, rehberlik ve psikolojik danışma öğretmenleri ve sınıf öğretmenleri ile işbirliği içerisinde olmalarının önem arz ettiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe dersi, güdülenme stratejileri, öğrenme stratejileri.

THE USAGE LEVELS OF MOTIVATION AND LEARNING STRATEGIES IN TURKISH COURSE OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS

ABSTRACT

The aim of this research is to reveal the level of motivation and use of learning strategies in secondary school students' Turkish lessons. As emphasized in many studies, the high level of motivation and learning strategies affect the academic achievement positively. There are many studies on determining the factors affecting the academic achievement of the students. The data of the research carried out with the “Motivation and Learning Strategies Scale” and “Personal Information Form”. The sample of this research conducted by the screening model is composed of 12 students in 16 secondary schools, at least one province from each of the provincial units, according to the statistical classification of the regional unit laid out by the Turkish Statistical Institute (TSI). As a result of the data analysis, it was determined that motivation strategies that 6, 7, and 8th grade students needed most in helping and supporting were in the strategies of intrinsic goal orientation, external goal orientation and mission value in the main component of value. While helping and supporting the least needed strategy was affective strategies; the learning strategies that students most need for help and support were found

* Bu makale, 28-30 Mayıs 2015 tarihlerinde Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi tarafından düzenlenen 1. Uluslararası Dil Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu'nda sunulan sözlü bildirinin genişletilmiş şeklidir.

to be cognitive strategies, it was determined that the strategies that they needed the least help and support were metacognitive strategies. In this context, it can be said that; it is important for Turkish teachers to be guided by the students in order to use motivation and learning strategies adequately, to carry out various activities for support and assistance, to take necessary precautions, and to have Turkish teachers in cooperation with guidance and counseling teachers and elementary school teachers.

Key Words: *Turkish course, motivation strategies, learning strategies.*

1. GİRİŞ

Eğitimin temel amacının insanlarda kalıcı değişiklikler yaratmak, onların kendilerine ve insanlığa yararlı birer birey olarak yetişmesini sağlamak olduğu söylenebilir. Kişinin yaşamını insanoğluna yakışır bir biçimde devam ettirebilmesi için vazgeçilmez bir yeri olan eğitimin başarıyla sonuca ulaşmasında öğrenme vazgeçilmez bir eylem olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğrenme sürecinde ise güdülenme ve öğrenme stratejileri kullanımının öğrenmeyi etkileyen en önemli unsurlar arasında yer aldığı söylenebilir. Öğrenme sürecinin başında öğrencilerin güdülenmesinin ve öğrenme süreci boyunca öğrenme stratejileri kullanımının önemi eğitimciler tarafından genel kabul görmektedir.

Güdülenme terimi, genelde, birisinin belirli bir şekilde hareket etme eğilimini ifade etmek için kullanılır (De Vicente, 2003; 15). “Öğrenme stratejileri ise, öğrenenin kodlama sürecini etkileme amacı taşıyan davranış ve düşünceler olarak tanımlanabilir. Öğrencilerin neyi, nasıl ve ne zaman öğrenmeleri gerektiğini bilmeleri ile kendi öğrenmelerini yapılandırmaları ve yönlendirmeleri öğrenme stratejilerinin kapsamına girmektedir” (Weinstein ve Mayer, 1986; Wittrock, 1990; Wittrock, 1992’den aktaran: Vural, 2012: 10). Her iki kavramın da kişinin davranışlarına ve yönelimlere etkisi söz konusudur. Dolayısı ile bu iki kavramın da bireyin eğitim süreçleri üzerinde son derece etkili olduğu söylenebilir.

Kişinin eğitim sürecinde, başarılarında, yönelimlerinde en güçlü etkenin kendisi olduğu düşünüldüğünde, kişinin bu konulardaki güdülenme düzeyinin önemi daha iyi anlaşılabilir. Eğitimcilerin hemen hemen hepsi sık sık eğitimle ilgili süreçlerden bahsederken “insanın içinden gelmeli”, “kendinde olmalı” sözleriyle adeta içsel bir süreç olan güdülenmenin önemini vurgulamaktadırlar. Seven ve Engin (2008: 193) öğrenmeyi etkileyen faktörler arasında güdü (motivasyon) kavramına yer vermiş ve güdülerini içsel ve dışsal güdüler olarak ikiye ayırmışlardır. İçsel güdünün bireyin kendisinden kaynaklı olduğunu dışsal güdünün ise dış dünyadan kaynaklı olduğunu belirtmişlerdir. Öğrenme sürecinin ilk aşamalarında güdülenmiş bir birey aslında hedefe ulaşma yolunda en büyük adımı atmış sayılır; ancak bireyin hedefe ulaşması için sadece bu içsel ve dışsal güç yeterli olmamakta, kişinin kendi öğrenme mekanizmasını fark edip kendi öğrenme sürecini kolaylaştırmak için çeşitli stratejileri kullanması gerekmektedir. İşte bu noktada öğrenme stratejileri devreye girmektedir.

Öğrenme stratejileri, öğrencinin kolay ve kalıcı öğrenmesini sağlamanın yanı sıra, öğrenmedeki verimliliğini artırır ve öğrenciye bağımsız öğrenebilme becerisi kazandırır. Dolayısıyla öğrencilerin güdülenme ve öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinin belirlenmesi, ilköğretim ikinci kademe ve orta öğretim düzeyinde başarısız olan öğrencilerin sorunlarının belirlenmesi ve çözüm önerileri getirilmesi, ayrıca öğrencilerin bu değişkenlerle

ilgili desteğe gereksinim duydukları konuların belirlenerek bu konularla ilgili önlemlerin alınması, öğretimin niteliğinin artmasını sağlayacaktır (Büyüköztürk, Akgün, Karadeniz, Kılıç Çakmak ve Demirel, 2007: 1-2).

Güdülenmenin öğrencilerin eğitim sürecindeki etkisiyle ilgili olarak, Dilekmen ve Ada (2005: 114), öğrenmek için her öğrencinin öğrenme-öğretme süreçlerine istekli katılmak gibi bir zorunluluğunun olduğunu, sınıfta gerektiği kadar güdülenmemiş öğrencilerin derslere düzenli olarak devam etmeyeceğini, bir konu üzerinde odaklanamayacağını, anlatılanları dikkatle dinleyemeyeceklerini, karşılaşılan güçlüklerle mücadele etme yerine geri çekilme davranışı göster(ebil)eceklerini ifade etmiştir. Yeterince güdülenmiş öğrencilerde ise derse karşı ilgi duyma, derse hazırlanarak gelme, sürekli soru sorma, tartışmalara katılma, dikkat etmede süreklilik, davranış için çaba göstermeye ve gerekli zamanı ayırmaya isteklilik, konu üzerinde odaklaşma ve kendini verme, güçlüklerden yılmama, vazgeçmeme, ısrarlı ve kararlı olma gibi davranışların gözleneceğini belirtmişlerdir. Güdülenmenin yanı sıra öğrenme stratejilerinin kullanımıyla ilgili olarak öğrencilerin başarılarını artırmanın ve onları gelecek yaşantılarında sürekli gelişime açık bireyler olmalarını sağlamanın en etkin yollarından biri, onlara kendi öğrenme yollarının -öğrenme stratejilerinin- öğretilmesi olarak görülmektedir. Bu stratejiler, onların kendi öğrenmelerini yönlendirebilmelerine, sürekli mesleki gelişim sağlayabilmelerine katkı sağlayacak ve sonuçta toplumsal verimliliğin artmasında itici bir güç olacaktır (Açıkgöz, 1998'den aktaran: Hamurcu 2002: 127). Bireyin öğrenmeyi öğrenmesi, yeteneklerinin farkına varması ve buna göre bilişsel yapısına uygun bir yol çizmesi öğrenme stratejileri yardımı ile gerçekleşmektedir. Öğrenme stratejilerinin en önemli görevi, düşünen ve bilgiler arasında bağlantılar kuran insanlar yetiştirmektir (Ünlü, 2015: 8).

İflazoğlu ve Tümkaya (2008: 61), öğretmen adaylarının güdülenme düzeyleri ile drama dersindeki akademik başarısı arasındaki ilişkinin incelenmesine yönelik yaptıkları araştırmada güdülenme düzeyleri ile akademik başarıları arasında pozitif bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Öte yandan Belet ve Yaşar (2007) "Öğrenme Stratejilerinin Okuduğunu Anlama ve Yazma Becerileri İle Türkçe Dersine İlişkin Tutumlara Etkisi" isimli çalışmalarında öğrencilerin öğrenme stratejileri kullanmasının okuduğunu anlama ve yazma becerilerini geliştirdiği ve onların Türkçe dersine ilişkin olumlu tutumlar geliştirmelerinde etkili olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Gerçekleştirilen bu iki çalışma, öğrencilerin güdülenme ve öğrenme stratejileri kullanmalarının onların Türkçe dersindeki akademik başarılarını etkileyeceği yönünde bir gösterge olarak dikkat çekmektedir. Bu nedenle araştırmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersinde güdülenme ve öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerini belirlemektir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Ortaokul öğrencilerinin kendi güdülenme ve öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerine ilişkin görüşleri alınırken betimsel nitelikli genel tarama modeli kullanılmıştır. Karasar (2002: 79), genel tarama modellerini, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında bir yargıya varmak amacıyla evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleri olarak tanımlamaktadır.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2015-2016 eğitim ve öğretim yılında Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda öğrenim gören ortaokul öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme için Polat (2009) tarafından planlama uzmanlığı tezi olarak hazırlanıp Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayınlanan eserde yer alan istatistiki bölge birimi sınıflandırmasının esas alınmış, 12 istatistiki bölge biriminden birer il olmak üzere, toplam 16 ilde bulunan okullarda öğrenim gören ortaokul öğrencilerinden veri toplanmıştır.

Tablo 1: Örneklemeye Alınan Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Cinsiyet	f	%	İstatistiki Birimleri	Bölge	Örneklemeye Alınan İller	f	%
Kız	340	54,5	TR1 İstanbul		İstanbul	55	8,8
Erkek	284	45,5	TR2 Batı Marmara		Tekirdağ	21	3,4
			TR3 Ege		Manisa	30	4,8
			TR4 Doğu Marmara		Bursa	28	4,5
			TR5 Batı Anadolu		Ankara	30	4,8
			TR6 Akdeniz		Antalya	22	3,5
			TR7 Orta Anadolu		Nevşehir, Niğde, Sivas, Kayseri	270	43,3
			TR8 Batı Karadeniz		Amasya	24	3,8
			TR9 Doğu Karadeniz		Artvin	24	3,8
			TRA Kuzeydoğu Anadolu		Erzurum	24	3,8
			TRB Ortadoğu Anadolu		Van	17	2,7
			TRC Güneydoğu Anadolu		Gaziantep, Siirt	75	12,1
Toplam	624	100				624	100

2.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmanın verileri Pintrich, Smith, Garcia ve McKeachie (1991) tarafından geliştirilip 12-18 yaş Türkiye norm çalışması Büyüköztürk, Akgün, Karadeniz, Kılıç-Çakmak ve Demirel (2007) tarafından yapılan “Güdülenme ve Öğrenme Stratejileri Ölçeği” ve “Kişisel Bilgi Formu” ile elde edilmiştir.

Tablo 2: Güdülenme ve Öğrenme Stratejileri Ölçeği'nin Güdülenme Stratejileri Boyutunun Kuramsal Alt Yapısı

Ana Bileşenler	Faktörler
Değer	İçsel Hedef Yönelimi Dışsal Hedef Yönelimi Görev Değeri
Beklenti	Özyeterlik Algısı Öğrenme Kontrolü İnancı
Duyuşsal	Sınav Kaygısı

Kaynak: Büyüköztürk, Akgün, Karadeniz, Kılıç-Çakmak ve Demirel, 2007: 3.

Tablo 3: GÜDÜLENME VE ÖĞRENME STRATEJİLERİ ÖLÇEĞİ'NİN ÖĞRENME STRATEJİLERİ BOYUTUNUN KURAMSAL ALT YAPISI (Modeli)

Ana Bileşenler	Faktörler	
Bilişsel Stratejiler	Yineleme Stratejileri	Temel etkinlik, zihinsel yinelemeler yapma ve ezberleyerek öğrenme. Olduğu gibi hatırlanması istenen bilgilerin öğrenilmesinde kullanma.
	Ayrıntılandırma Stratejileri	Yeni öğrenilenlerle önceki bilgilerini bütünleştirerek uzun süreli bellekte bilgiyi kodlamada öğrencilere yardım etme. Yorumlama, özetleme, benzetim yaratma ve not alma vb.
	Düzenleme Stratejileri	Uygun bilgiyi seçme ve öğrenilecek bilgiyi, bilgiler arası bağlantıları kurarak yapılandırma. Kümelendirme ya da sınıflandırma, ana hatları çıkarma (outlining), ana fikri belirleme vb
	Eleştirel Düşünme Stratejileri	Önceki bilgileri yeni durumlara uygulamada problem çözme, karar verme ve eleştirel değerlendirme yapma.
Metabilişsel Stratejiler	Planlama	Hedef belirleme, görev analizi yapma vb.
	İzleme	Okurken dikkati sürdürme, kendi kendini test etme ve soru sorma.
Kaynak Yönetimi Stratejileri	Düzenleme	Performansı geliştirmede davranışları kontrol etme ve düzeltmeyi sağlama.
	Zaman ve Çalışma Ortamı Yönetimi	Program yapma, planlama ve çalışma zamanını yönetme. Zamandan en verimli nasıl yararlanılacağını, gerçekçi amaçlarla belirlemeye çalışma ve çalışma ortamını yönetme.
	Çaba Yönetimi	Öğrencinin verilen görevde dikkatini ve çabasını sürdürmesi. Öğrenme stratejilerinin kullanımının devam ettirilmesi, zor görev ve konularda çalışmaya devam etme.
	Akran İşbirliği Yönetimi	İşbirliği içinde öğrenme.
	Yardım arama	Gerektiğinde yardım alma gereğini belirleyebilme ve yardım arama.

Kaynak: Büyükoztürk, Akgün, Karadeniz, Kılıç-Çakmak ve Demirel, 2007: 5.

Kişisel Bilgi Formu ise araştırmanın amacına uygun olarak, katılımcıların cinsiyetlerine, mesleki kıdemlerine, eğitim düzeylerine, görev yaptıkları okulun bulunduğu yerleşim yerine, eğitim verdikleri sınıflardaki öğrenci sayılarına ilişkin demografik özelliklerini belirlemek için araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.

2.4. Verilerin Çözümlemesi

Uygulama sonucunda ölçeklerden elde edilen puanlar bilgisayar ortamına aktarılmış ve SPSS 22 paket programı kullanılarak istatistiksel işlemler yapılmıştır. Ortaokul öğrencilerinin güdülenme ve öğrenme stratejilerini kullanma düzeyleri belirlenirken frekans, yüzde ve bu değerlerin sınıf düzeylerine göre değişimi göz önünde bulundurulmuştur.

Tablo 4: Ölçekten Alınan Puanların Yorumlanmasına İlişkin Yüzdeler

< 30 (Alt)	Kesinlikle yardıma ve desteğe ihtiyaç duyan grup	Etkili öğrenme için kendini güdeleyebilme ve gerekli öğrenme stratejilerini kullanabilmek için yardım almanız önerilmektedir.

30-70 (Orta)	Geliştirilmeye ve desteğe ihtiyaç duyan grup	Kendinizi güdüleyerek gerekli öğrenme stratejilerini kullanabilmeniz için bu uygulamalarınızı gözden geçirmeniz ve eksik yönleriniz için destek almanız önerilmektedir.
>70 (Üst)	Devamlılığın sağlanması ve yeniliklerin uygulanması için desteklenmesi gereken grup	Öğrenmeye ve kendinizi güdülemeye ilişkin sağlıklı bir bakış açınız ve uygulamalarınız var. Ancak bu uyguladığınız stratejilerin devamlılığın sağlanması ve yeni stratejiler öğrenmek için destek almanız önerilmektedir.

Kaynak: Büyüköztürk, Akgün, Karadeniz, Kılıç-Çakmak ve Demirel, 2007: 45.

3. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırmanın amacı doğrultusunda ortaokul öğrencilerinin güdülenme ve öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerine ilişkin olarak elde edilen bulgulara ve bu bulgulara dayalı yorumlara yer verilmektedir.

Tablo 5: 6. Sınıf Öğrencilerinin GÖSÖ'den Aldıkları Puanlara Göre Yer Aldıkları Yüzdeler

Ölçek	Faktör	Yüzdeler					
		< 30 (Alt)		30-70 (Orta)		>70 (Üst)	
		f	%	f	%	f	%
Güdülenme Stratejileri	Değer	68	37,4	35	28,1	66	34,5
	Beklenti	57	30,2	48	25,2	85	44,2
	Duyuşsal	26	13,6	42	22,1	122	64,3
Öğrenme Stratejileri	Bilişsel	83	43,8	55	28,5	94	49,7
	Metabilişsel	63	33,1	46	28,4	71	37,5
	Kaynak Yönetimi	77	40,3	45	23,8	84	44,4

6. sınıf öğrencilerinin güdülenme stratejileri boyutu içerisinde yer alan değer, beklenti ve duyuşsal özelliklerini ortaya koyan maddelere verdikleri cevaplara göre, hedeflerinin ve görevlerinin önemi hakkındaki inanç ve ilgi (değer faktörü) açısından, % 37,4'ünün kesinlikle yardıma ve desteğe ihtiyaç duyan grup içerisinde yer alması dikkat çekicidir. Öğrencilerin % 28,1'inin ise geliştirilmeye ve desteğe ihtiyaç duyan grup içerisinde yer aldığı görülmektedir. Öğrencilerin geriye kalan % 34,5'lik kısmının ise devamlılığın sağlanması ve yeniliklerin uygulanması için desteklenmesi gereken grupta yer aldığı görülmektedir.

Bu öğrencilerin performansla ilgili algı ve inançları (beklenti faktörü) açısından, % 30,2'lik kısmının kesinlikle yardıma ve desteğe ihtiyaç duyan grup, % 25,2'sinin geliştirilmeye ve desteğe ihtiyaç duyan grup ve % 44,2'lik kısmının ise devamlılığın sağlanması ve yeniliklerin uygulanması için desteklenmesi gereken grup içerisinde yer aldığı görülmektedir.

Araştırmaya katılan 6. sınıf öğrencilerinin sınav kaygısı (duyuşsal faktör) açısından, % 13,6'lık kısmının kesinlikle yardıma ve desteğe ihtiyaç duyan grup, % 22,1'inin geliştirilmeye ve desteğe ihtiyaç duyan grup ve % 64,3'ünün ise devamlılığın sağlanması ve yeniliklerin uygulanması için desteklenmesi gereken grup içerisinde yer aldığı görülmektedir.

6. sınıf öğrencilerinin öğrenme stratejileri boyutu içerisinde yer alan bilişsel, metabilişsel ve kaynak yönetimi özelliklerini ortaya koyan maddelere verdikleri cevaplara göre, bilişsel

stratejiler açısından bu öğrencilerin % 43,8'inin kesinlikle yardıma ve desteğe ihtiyaç duyan grup, % 28,5'inin geliştirilmeye ve desteğe ihtiyaç duyan grup ve % 49,7'sinin devamlılığın sağlanması ve yeniliklerin uygulanması için desteklenmesi gereken grupta yer aldıkları görülmektedir.

Metabolişsel stratejiler faktöründeki maddeler açısından, öğrencilerin % 33,1'inin kesinlikle yardıma ve desteğe ihtiyaç duyan grup, % 28,4'inin geliştirilmeye ve desteğe ihtiyaç duyan grup ve % 49,7'sinin devamlılığın sağlanması ve yeniliklerin uygulanması için desteklenmesi gereken grupta yer aldığı görülmektedir.

Kaynak yönetimi stratejileri faktöründeki maddeler açısından, % 40,3'ünün kesinlikle yardıma ve desteğe ihtiyaç duyan grup, % 23,8'inin geliştirilmeye ve desteğe ihtiyaç duyan grup ve % 44,4'ünün devamlılığın sağlanması ve yeniliklerin uygulanması için desteklenmesi gereken grupta yer aldığı görülmektedir.

Kesinlikle yardıma ve desteğe ihtiyaç duyan grup içerisinde yer alan öğrencilerin etkili öğrenme için kendini güdeleyebilme ve gerekli öğrenme stratejilerini kullanabilmek için yardım alması önerilmektedir. Geliştirilmeye ve desteğe ihtiyaç duyan grup içerisinde yer alan öğrencilere ise kendilerini güdüleyerek gerekli öğrenme stratejilerini kullanabilmeleri için bu uygulamalarını gözden geçirmeleri ve eksik yönleri için destek almaları önerilmektedir. Devamlılığın sağlanması ve yeniliklerin uygulanması için desteklenmesi gereken grupta yer alan öğrenciler için ise öğrenmeye ve kendilerini güdülemeye ilişkin sağlıklı bir bakış açısı ve uygulamalarına sahip oldukları söylenebilir. Ancak bu uyguladıkları stratejilerin devamlılığın sağlanması ve yeni stratejiler öğrenmeleri için destek almaları önerilmektedir.

Türkçe dersindeki hedeflerinin ve görevlerinin önemi hakkındaki inançlar ve ilgi açısından 6. sınıf öğrencilerinin çoğunluğunun alt grupta yer aldığı olduğu göze çarpmaktadır. Bu öğrencilerin Türkçe dersindeki performanslarıyla ilgili algı ve inançlarının, bir göreve karşı duyuşsal tepkilerinin yüksek olduğu; aktif öğrenmeyi gerçekleştirmede kullanılması uygun görülen stratejilerin ise çoğu öğrenci tarafından kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 6: 7. Sınıf Öğrencilerinin GÖSÖ'den Aldıkları Puanlara Göre Yer Aldıkları Yüzdellik Dilimler

Ölçek	Faktör	Yüzdellikler					
		< 30 (Alt)		30-70 (Orta)		>70 (Üst)	
		f	%	f	%	f	%
Güdülenme Stratejileri	Değer	49	38,7	40	31,4	38	29,9
	Beklenti	49	38,7	34	26,8	54	34,5
	Duyuşsal	11	7,9	17	13,2	99	77,9
Öğrenme Stratejileri	Bilişsel	61	48	33	26	33	26
	Metabolişsel	65	53	30	20	32	27
	Kaynak Yönetimi	63	49,7	34	26,6	40	23,7

7. sınıf öğrencilerinin güdülenme stratejileri boyutu içerisinde yer alan değer, beklenti ve duyuşsal özelliklerini ortaya koyan maddelere verdikleri cevaplara göre, hedeflerinin ve görevlerinin önemi hakkındaki inancı ve ilgisine (değer) açısından, % 38,7'ünün kesinlikle yardıma ve desteğe ihtiyaç duyan grup içerisinde yer alması dikkat çekicidir. Öğrencilerin % 31,4'ünün ise geliştirilmeye ve desteğe ihtiyaç duyan grup içerisinde yer aldığı görülmektedir.

Öğrencilerin geriye kalan % 29,9'luk kısmının ise devamlılığın sağlanması ve yeniliklerin uygulanması için desteklenmesi gereken grupta yer aldığı görülmektedir.

Performansla ilgili algı ve inanç (beklenti) açısından, bu öğrencilerin % 38,7'lik kısmının kesinlikle yardıma ve desteğe ihtiyaç duyan grup, % 26,8'inin geliştirilmeye ve desteğe ihtiyaç duyan grup ve % 34,5'lik kısmının ise devamlılığın sağlanması ve yeniliklerin uygulanması için desteklenmesi gereken grup içerisinde yer aldığı görülmektedir.

Araştırmaya katılan 7. sınıf öğrencilerininin sınav kaygısı (duyuşsal stratejiler) açısından, % 7,9'luk kısmının kesinlikle yardıma ve desteğe ihtiyaç duyan grup, % 13,2'sinin geliştirilmeye ve desteğe ihtiyaç duyan grup ve % 77,9'unun ise devamlılığın sağlanması ve yeniliklerin uygulanması için desteklenmesi gereken grup içerisinde yer aldığı görülmektedir.

7. sınıf öğrencilerinin öğrenme stratejileri boyutu içerisinde yer alan bilişsel, metabilişsel ve kaynak yönetimi özelliklerini ortaya koyan maddelere verdikleri cevaplara göre, bilişsel stratejiler açısından, % 48'inin kesinlikle yardıma ve desteğe ihtiyaç duyan grup, % 26'sinin geliştirilmeye ve desteğe ihtiyaç duyan grup, % 26'sinin ise devamlılığın sağlanması ve yeniliklerin uygulanması için desteklenmesi gereken grupta yer aldığı görülmektedir.

Metabilişsel stratejiler faktöründeki maddeler açısından, öğrencilerin % 53'ünün kesinlikle yardıma ve desteğe ihtiyaç duyan grup, % 20'sinin geliştirilmeye ve desteğe ihtiyaç duyan grup ve % 27'sinin devamlılığın sağlanması ve yeniliklerin uygulanması için desteklenmesi gereken grupta yer aldığı görülmektedir.

Kaynak yönetimi stratejileri faktöründeki maddeler açısından, öğrencilerin % 49,7'sinin kesinlikle yardıma ve desteğe ihtiyaç duyan grup, % 26,6'sinin geliştirilmeye ve desteğe ihtiyaç duyan grup ve % 23,7'sinin devamlılığın sağlanması ve yeniliklerin uygulanması için desteklenmesi gereken grupta yer aldığı görülmektedir.

7. sınıf öğrencilerinin, Türkçe dersindeki bir göreve karşı duyuşsal tepkiler vermede oldukça yetkin oldukları, çoğunluğunun, bunun dışındaki güdülenme ve öğrenme stratejilerini düşük düzeyde kullandıkları görülmektedir.

Kesinlikle yardıma ve desteğe ihtiyaç duyan grup içerisinde yer alan öğrencilerin etkili öğrenme için kendini güdeleyebilme ve gerekli öğrenme stratejilerini kullanabilmek için yardım alması önerilmektedir. Geliştirilmeye ve desteğe ihtiyaç duyan grup içerisinde yer alan öğrencilere ise kendilerini güdüleyerek gerekli öğrenme stratejilerini kullanabilmeleri için bu uygulamalarını gözden geçirmeleri ve eksik yönleri için destek almaları önerilmektedir. Devamlılığın sağlanması ve yeniliklerin uygulanması için desteklenmesi gereken grupta yer alan öğrenciler için ise öğrenmeye ve kendilerini güdülemeye ilişkin sağlıklı bir bakış açısının yanı sıra uygulamalara sahip oldukları söylenebilir. Ancak bu uyguladıkları stratejilerin devamlılığın sağlanması ve yeni stratejiler öğrenmeleri için destek almaları önerilmektedir.

Tablo 7: 8. Sınıf Öğrencilerinin GÖSÖ'den Aldıkları Puanlara Göre Yer Aldıkları Yüzdeler Dilimleri

Ölçek	Faktör	Yüzdeler					
		< 30 (Alt)		30-70 (Orta)		>70 (Üst)	
		f	%	f	%	f	%
Güdülenme Stratejileri	Değer	104	34,1	98	31,7	85	24,2
	Beklenti	87	28,4	78	25,4	132	46,2
	Duyuşsal	42	14,5	78	27	187	58,5
Öğrenme Stratejileri	Bilişsel	114	37,1	63	20,5	130	42,4
	Metabilişsel	108	35,3	91	24,4	108	35,3
	Kaynak Yönetimi	102	33	84	28	121	39

8. sınıf öğrencilerinin güdülenme stratejileri boyutu içerisinde yer alan değer, beklenti ve duyuşsal özelliklerini ortaya koyan maddelere verdikleri cevaplara göre, hedeflerinin ve görevlerinin önemi hakkındaki inanç ve ilgisi (değer) açısından, % 34,1'inin kesinlikle yardıma ve desteğe ihtiyaç duyan grup içerisinde yer alması dikkat çekicidir. Öğrencilerin % 31,7'sinin ise geliştirilmeye ve desteğe ihtiyaç duyan grup içerisinde yer aldığı görülmektedir. Öğrencilerin geriye kalan % 24,2'lik kısmının ise devamlılığın sağlanması ve yeniliklerin uygulanması için desteklenmesi gereken grupta yer aldığı görülmektedir.

Bu öğrencilerin performansla ilgili algı ve inanç (beklenti) açısından, % 28,4'lük kısmının kesinlikle yardıma ve desteğe ihtiyaç duyan grup, % 25,4'ünün geliştirilmeye ve desteğe ihtiyaç duyan grup ve % 46,2'lik kısmının ise devamlılığın sağlanması ve yeniliklerin uygulanması için desteklenmesi gereken grup içerisinde yer aldığı görülmektedir.

Araştırmaya katılan 8. sınıf öğrencilerinin sınav kaygısı (duyuşsal) açısından, % 14,5'lik kısmının kesinlikle yardıma ve desteğe ihtiyaç duyan grup, % 27'sinin geliştirilmeye ve desteğe ihtiyaç duyan grup ve % 58,5'inin ise devamlılığın sağlanması ve yeniliklerin uygulanması için desteklenmesi gereken grup içerisinde yer aldığı görülmektedir.

8. sınıf öğrencilerinin öğrenme stratejileri boyutu içerisinde yer alan bilişsel, metabilişsel ve kaynak yönetimi özelliklerini ortaya koyan maddelere verdikleri cevaplara göre, bilişsel stratejiler açısından, % 37,1'inin kesinlikle yardıma ve desteğe ihtiyaç duyan grup, % 20,5'inin geliştirilmeye ve desteğe ihtiyaç duyan grup, % 42,4'ünün ise devamlılığın sağlanması ve yeniliklerin uygulanması için desteklenmesi gereken grupta yer aldığı görülmektedir.

Metabilişsel stratejiler faktöründeki maddeler açısından, öğrencilerin % 35,3'ünün kesinlikle yardıma ve desteğe ihtiyaç duyan grup, % 24,4'ünün geliştirilmeye ve desteğe ihtiyaç duyan grup ve % 35,3'ünün devamlılığın sağlanması ve yeniliklerin uygulanması için desteklenmesi gereken grupta yer aldığı görülmektedir.

Kaynak yönetimi stratejileri faktöründeki maddeler açısından, % 33'ünün kesinlikle yardıma ve desteğe ihtiyaç duyan grup, % 28'inin geliştirilmeye ve desteğe ihtiyaç duyan grup ve % 39'unun devamlılığın sağlanması ve yeniliklerin uygulanması için desteklenmesi gereken grupta yer aldığı görülmektedir.

Türkçe dersindeki hedeflerinin ve görevlerinin önemi hakkındaki inanç ve ilgi açısından 8. sınıf öğrencilerinin çoğunluğunun alt grupta yer aldığı gözle çarpıcıdır. Bu öğrencilerin

Türkçe dersindeki performanslarıyla ilgili algı ve inançlarının, bir göreve karşı duyuşsal tepkilerinin yüksek olduğu; öğrenmeye ilişkin olarak işe koşulması gereken stratejilerin çoğunun ise öğrenciler tarafından kullanıldığı görülmektedir.

Kesinlikle yardıma ve desteğe ihtiyaç duyan grup içerisinde yer alan öğrencilerin etkili öğrenme için kendini güdeleyebilme ve gerekli öğrenme stratejilerini kullanabilmek için yardım alması, geliştirilmeye ve desteğe ihtiyaç duyan grup içerisinde yer alan öğrencilere ise kendilerini güdüleyerek gerekli öğrenme stratejilerini kullanabilmeleri için bu uygulamalarını gözden geçirmeleri ve eksik yönleri için destek almaları önerilmektedir. Devamlılığın sağlanması ve yeniliklerin uygulanması için desteklenmesi gereken grupta yer alan öğrenciler için ise öğrenmeye ve kendilerini güdülemeye ilişkin sağlıklı bir bakış açısı ve uygulamalarına sahip oldukları söylenebilir. Ancak bu uyguladıkları stratejilerin devamlılığın sağlanması ve yeni stratejiler öğrenmeleri için destek almaları önerilmektedir.

4. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1. Tartışma ve Sonuç

Öğrenme stratejilerinin kullanımı ve akademik başarı ile ilgili araştırmalar, strateji kullanımı ile akademik başarı arasında güçlü bir ilişkinin varlığını (Seigler, 1991) ve öğrenme stratejileri konusunda yetkin olan öğrencilerin başarılarının pozitif yönde etkilendiğini göstermektedir (Seigler, 1991'den, Brown, 2002'den, Kohler, 2002'den aktaran: Bulut, 2006: 10).

Güdülenmiş kişi, bulduğundan daha çok olanaklar yaratır ve sorunları gelişme fırsatları olarak görür. Yanlışlarından ve uğraşlarından zevk alır. Zamanı yeniden yapılandırır ve onu verimli olarak kullanır. Yeteneğini sürekli geliştirir ve başarısının altında yatan nedenleri gerçekçi bir şekilde kavrar. Amacını belirleyerek kendisini ateşleyen bir kişi olur. Girişimcilik niteliği çok yüksektir. Kendisi olmaktan gurur duyar (Shinn, 1998, 198'den aktaran: Dilekmen ve Ada, 2005: 117). Sonuç olarak güdülenme ve öğrenme stratejilerinin eğitim öğrenim sürecinde ve hayatın bütün aşamalarında etkin bir şekilde rol aldığını söylemek yanlış olmayacaktır.

Araştırma sonucunda güdülenme stratejileri alt boyutu ile öğrenme stratejileri alt boyutu karşılaştırıldığında, öğrencilerin genel olarak öğrenme stratejilerindeki alt boyutlarda yani bilişsel, metabilişsel ve kaynak yönetimi stratejilerini kullanmada güdülenme alt boyutundaki stratejilere oranla daha zayıf oldukları, çoğunlukla kesinlikle yardıma ve desteğe ihtiyaç duyulan grupta yer aldıkları görülmektedir. Öğrenme stratejileri alt boyutunda, temel etkinlik, zihinsel yinelemeler yapma ve ezberleyerek öğrenme, uygun bilgiyi seçme ve öğrenilecek bilgiyi, bilgiler arası bağlantıları kurarak yapılandırma, önceki bilgileri yeni durumlara uygulamada problem çözüme, karar verme ve eleştirel değerlendirme yapma, program yapma, planlama ve çalışma zamanını yönetme, zamandan en verimli nasıl yararlanılacağını, gerçekçi amaçlarla belirlemeye çalışma, performansı geliştirmede davranışları kontrol etme ve düzeltmeyi sağlama, zor görev ve konularda çalışmaya devam etme, işbirliği içinde öğrenme, gerektiğinde yardım alma gereğini belirleyebilme ve yardım arama gibi eylemlerin bulunması göz önüne alındığında öğrencilerin bu eylemleri

gerçekleştirmeleri yönünden desteğe ve yardıma ciddi anlamda ihtiyaç duydukları söylenebilir.

6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin yardıma ve desteğe en çok ihtiyaç duydukları öğrenme stratejilerinin bilişsel stratejiler olduğu görülürken en az ihtiyaç duyduklarının metabilşsel stratejiler olduğu görülmektedir. Öğrencilerin en çok yardıma ve desteğe ihtiyaç duydukları güdülenme stratejinin ise hedeflerinin ve görevlerinin önemi hakkındaki inanç ve ilgiye (değer) dönük stratejiler olduğu görülürken yardıma ve desteğe en az ihtiyaç duydukları stratejilerin duyuşsal stratejiler olduğu görülmektedir. Bilişsel stratejiler içerisinde temel etkinlik, zihinsel yinelemeler yapma ve ezberleyerek öğrenme, yeni öğrenilenlerle önceki bilgilerini bütünleştirerek uzun süreli bellekte bilgiyi kodlamada öğrencilere yardım etme, yorumlama, özetleme, benzetim yaratma ve not alma vb. uygun bilgiyi seçme ve öğrenilecek bilgiyi, bilgiler arası bağlantıları kurarak yapılandırma, kümelendirme ya da sınıflandırma, ana hatları çıkarma (outlining), ana fikri belirleme vb. önceki bilgileri yeni durumlara uygulamada problem çözme, karar verme ve eleştirel değerlendirme yapma gibi becerilerin yer aldığı düşünüldüğünde öğrencilerin bu becerileri geliştirebilmeleri için çeşitli etkinlikler yapmaları sağlanmalı ve bu hususlarda öğrencilere destek verilmesi gerektiği görülmektedir. Güdülenme stratejileri içerisinde yer alan değer faktörünün ise öğrencilerin hedeflerinin ve görevlerinin önemi hakkındaki inancı ve ilgisi ile alakalı olduğu düşünüldüğünde öğrencilere hedef belirleme ve ulaşmada destek verilmesinin, görevler ve sorumluluklar verilerek bu bilincin aşılmasının önemi ortaya çıkmaktadır.

Metabilşsel stratejiler, kişinin bilişsel etkinlikleri dikkatlice yapması ve devamlı düzeltmesi ile ilgilidir. Düzenleme etkinliklerinin, öğrencilerin, görevde ilerledikçe davranışlarını kontrol edip düzeltmelerine yardımcı olarak performansı artırdığı varsayılmaktadır (Büyüköztürk, Akgün, Karadeniz, Kılıç Çakmak ve Demirel, 2007: 50). Araştırma sonucunda 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinde kesinlikle yardıma ve desteğe ihtiyaç duyan gruplar değerlendirildiğinde, % 53'lük oranla metabilşsel stratejileri kullanmada ve % 49,7'lik gibi büyük oranlarla kaynak yönetimi stratejilerini kullanmada 7. sınıf öğrencilerinde olması oldukça dikkat çekicidir. Bu durumun öğrencilerin hedef belirleme, görev analizi yapma konusunda yönlendirilmesi gerekliliğini program yapma ve işbirliği ile öğrenme, gerektiğinde yardım alma hususlarında yardım ve destek almaya ihtiyaç duyduklarını göstermesi açısından önemli olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin hemen hemen 2/3'ünün güdülenme stratejileri içerisinde yer alan duyuşsal stratejiler yönünden devamlılığın sağlanması ve yeniliklerin uygulanması için desteklenmesi gereken grupta yer alması yani duyuşsal stratejileri kullanmaları yönünden iyi bir düzeyde olmaları dikkat çekmiştir. Öğrencilerin çok iyi düzeyde en az yer aldıkları stratejilerin ise güdülenme alt boyutunda "değer", öğrenme stratejileri alt boyutunda "metabilşsel stratejiler" olduğu görülmektedir. Türkçe dersindeki hedeflerinin ve görevlerinin önemi hakkındaki inançlar ve ilgi, metabilşsel stratejilerin kullanımı açısından öğrencilerin çoğunluğunun alt grupta yer almış olması göze çarpmaktadır. Hedef yönelimi, öğrencinin, zorluklara meydan okuma, merak, ustalık gibi nedenlerden dolayı bir görev ile ilgilendiğine dair algı düzeyi ile ilgilidir (Büyüköztürk, Akgün, Karadeniz, Kılıç Çakmak ve Demirel, 2007: 45).

Güdülenme stratejileri alt boyutunda yer alan "değer" ve "beklenti" faktörlerinde ve öğrenme stratejileri alt boyutunda yer alan faktörlerin hemen hemen hepsinde öğrencilerin % 30 ve üstünde bir oranla kesinlikle yardıma ve desteğe ihtiyaç duyan grupta yer aldıkları

görülmektedir. Buna göre, ortaokul öğrencilerinin çoğunluğunun Türkçe dersini zor bir ders olarak görmedikleri, bu derse çok fazla ilgi duymadıkları, önem göstermedikleri; bu derste başarılarını artırmak için davranışlarını kontrol etme yoluna gitmedikleri ortaya çıkmaktadır.

4.2. Öneriler

Araştırma sonuçları, öğrencilerin göz ardı edilemeyecek bir kısmının Türkçe derslerinde çalışma planı yapma, işbirliği ile çalışma ve zamanı yönetme noktalarında yardıma ve desteğe ihtiyaç duyduklarını ortaya koymuştur. Bu hususta öğretmenlerin işbirlikli öğrenme teknikleri kullanımını sınıflarda yaygınlaştırmaları, öğrencilere zaman yönetimi ve plan yapma noktalarında destek vermeleri tavsiye edilebilir.

Araştırmada, öğrencilere hedef belirleme ve ulaşmada destek verilmesinin ve görevler ve sorumluluklar verilerek bu bilincin aşılmasının önemi ortaya çıkmaktadır. Bu noktada Türkçe öğretmenlerinin psikolojik danışma ve rehberlik öğretmenleri ile işbirliği içerisinde çalışmasının önemi ortaya çıkmaktadır. Türkçe öğretmenlerinin gerek Türkçe derslerine yönelik hedef belirlenmesi aşamasında gerek diğer bütün derslere yönelik hedeflerin belirlenmesinde rehberlik öğretmenleri ile uyum içerisinde çalışmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

Öğrencilerin genel olarak gerekli durumlarda yardım almaları hususunda eksikliklerinin olduğu belirlenmiştir. Bu noktada öğrencilerin sınıf öğretmenlerine ve Türkçe öğretmenlerine sorumluluk düşmektedir. Türkçe öğretmenlerinin sınıf öğretmenleri ile işbirliği içerisinde çalışmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

Araştırmada dikkat çeken hususlardan biri de öğrencilerin işbirlikli öğrenme, yeni öğrenilenlerle önceki bilgilerini bütünleştirerek bilgiyi uzun süreli belleğe kodlama, yorumlama, özetleme, benzetim yaratma ve not alma vb. öğrenme ve öğretme sürecinde yer alan aşamalarda eksikliklerinin ortaya çıkmış olmasıdır. Bu beceriler, yapılandırmacı eğitim süreci içerisinde özellikle vurgulanan ve önemli görülen becerilerdir. Yapılandırmacı eğitim anlayışında da önemli bir yer tutan bu zihinsel becerilere daha çok önem verilmesi gerekmektedir.

Bu araştırmanın sonuçlarına göre, Türkçe öğretmenlerinin güdülenme ve öğrenme stratejilerini yeterli düzeyde kullanmaları için öğrencilere rehberlik edip etmedikleri de ayrı bir araştırma konusu olarak değer kazanmaktadır. Ayrıca güdülenme ve öğrenme stratejilerinin öğrenciler tarafından kullanılmasında veya kullanılmamasında ne tür etkenlerin rol oynadığına dair çeşitli araştırmalar yapılabilir. Bunun yanı sıra, öğrenme ve güdülenme stratejilerinde öğrencilerde ortaya çıkan eksikliklerin ve ihtiyaçların nedenlerinin araştırılması da bir araştırma konusu olarak ele alınabilir.

5.KAYNAKÇA

Belet, Ş. D. ve Yaşar, Ş (2007). Öğrenme stratejilerinin okuduğunu anlama ve yazma becerileri ile Türkçe dersine ilişkin tutumlara etkisi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 3(1), 69-86.

- Bulut, S. (2006). *İlköğretim II. kademe öğrencilerinin matematik dersinde kullandıkları öğrenme stratejileri ve başarı güdülleri*. (Yüksek Lisans Tezi), Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Kılıç-Çakmak, E. ve Demirel, F. (2007). *Güdülenme ve Öğrenme Stratejileri Ölçeği'nin 12-18 Yaş Türkiye Norm Çalışması*. Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK), Proje No: SOBAG - 104K097.
- De Vicente, A. (2003). *Towards tutoring systems that detect students' motivation: an investigation*. Doctor of Philosophy Institute for Communicating and Collaborative Systems School of Informatics University of Edinburgh.
- Dilekmen, M. ve Ada, Ş. (2005). Öğrenmede güdülenme. *Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, 11*, 113-123.
- Hamurcu, H. (2002). Okulöncesi öğretmen adaylarının kullandıkları öğrenme stratejileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23*(23).
- İflazoğlu, A., ve Tümkaya, S. (2008). Öğretmen adaylarının güdülenme düzeyleri ile drama dersindeki akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23*(23), 61-73.
- Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. A., Karadeniz, Ş., Büyüköztürk, Ş., ve Demirel, F. (2008). İlköğretim ikinci kademe ve lise öğrencilerinin ders ve sınıf düzeylerine göre öğrenme stratejileri ve güdülenme düzeylerinin belirlenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 5*(1), 1-27.
- Karasar, N. (2002). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Pintrich, P., Smith, D., Garcia, T. & McKeachie, W. (1991). *A manual for the use of the motivated strategies for learning questionnaire (MSLQ)*. Ann Arbor, Michigan: National Center for Research to Improve Post secondary Teaching and Learning.
- Polat, S. (2009). *Türkiye'de eğitim politikalarının fırsat eşitsizliği üzerindeki etkileri*. (Yayınlanmış Planlama Uzmanlığı Tezi). Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı Yayınları.
- Sankaran, S. R., & Bui, T. (2001). Impact of learning strategies and motivation on performance: A study in web-based instruction. *Journal of Instructional psychology, 28*(3), 191.
- Seven, M. A., ve Engin, A. O. (2008). Öğrenmeyi etkileyen faktörler. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12*(2), 189-212.
- Ünlü, M. (2015). *Ders çalışma ve öğrenme stratejisi temelli çevrimiçi etkinliklerin başarı, kalıcılık ve bilişsel yük açısından incelenmesi*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Vural, L. (2012). *Öğrenme stratejileri öğretiminin öğretmen adaylarının strateji kullanımlarına etkisi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.